

LEDAREN. Bra journalistik lyfter fram det vardagsviktiga så att vi inte kan förneka det. Det kan kyrkan också göra.
Sidan 2

TORSDAG 9 FEBRUARI. NR 6/2012

Vad ska du bli när du blir stor?

Bilaga om utbildning

Här är listorna i kyrkovalen

Sidan 6

Kesias ord både jobb och lust

Sidan 20

Slutkollat i församlingen

Sidan 4

Reform drabbar lokalplanet

Förvaltningsreformen lyfter bort besluten från den vanliga församlingen.

Sidan 10

Bossen som gillar Beatles

Sidan 2

Toppforskning mellan himmel och jord

Sidan 12

Hjälp som tid eller pengar

Sidan 5

Svenska biskopar utan makt

Sidan 7

Tavelfynd förbryllar

Sidan 8

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Mod att minnas och att påminna

KP DET ÄR NÄSTAN ett år sen tioårige Eino började slumra till på oförklarliga platser och i oväntade situationer. Allt oftare i bilen. Vid bordet i hamburgarbaren. Snart stod diagnosen klar: narkolepsi. Allt började en vanlig dag, mitt i vardagssysslor och förpliktelse kring pilkningsutflykt och Gemensamt Ansvaruppdrag.

EINOS HISTORIA rullas upp som huvudartikel i Helsingin Sanomats senaste månadsbilaga. Läs den! Den är en bit vardagshistoria som största delen av oss kom undan, men som drabbade många familjer – cirka hundra – i kölvattnet av de vaccinationer som i stor brådska gavs så gott som hela den finländska befolkningen mot svininfluensaepidemin 2009-2010. Även om man aldrig kan veta vad resultatet hade varit om massvaccineringarna aldrig hade utförts, folk dog ju faktiskt också i den sjukdom vaccinet skyddade oss mot, visade sig sprutan ödesdiger för de barn som hade en genetisk risk att utveckla narkolepsi. För de barnen och deras föräldrar vilar ett "om bara inte ..." antagligen som ett mollackord bakom många svåra stunder.

FÖR SVÅRA STUNDER blev det för Eino, hans föräldrar och syskon. Det var inte bara det oförutsägbara insommandet som rubbade vardagen. Familjen såg hur Einos personlighet förändrades. Han blev aggressiv och våldsam, allt mer vartefter han kom i puberteten, och ännu mer i sin egen förtvivlan över att märka av att han förändrades. Syskonen flyttade ner ur övre våningen, de vågade inte längre bo in på honom av rädsla för hans okontrollerade vredeyttringar. Föräldrarna vågade inte heller låta dem göra det.

JAG BERÖRS av skribenten Veera Luoma-Ahos text. Den är fruktansvärd. Den är fruktansvärt bra. Att den dessutom illustreras genialt av Klaus Welpes än ljuva, än sovande och nästa stund rasande bokmärkesänglar gör helheten ännu mer drabbande. Så här är journalistik när den är som bäst: den lyfter fram något vi redan vet i ett sken som gör att vi inte kan vika undan med blicken i lojhet, ointresse eller i frustration över att texten och sammanhanget inte öppnar sig. Det är ett etos som tagit all sin yrkesskicklighet och specialkunskap i bruk, och som säkert kommer att sätta igång processer som kanske även de slumrat till.

SÅ SLÅR DET mig att sådan, just sådan, vill jag att kyrkan också ska vara. Jag vill att den med kraft och klarhet ska lyfta fram saker i ett ljus som gör att vi inte kan slingra oss undan i låtsasur saker. Det går det att göra om kyrkan själv talar låtsasspråk. Jag vill, när det behövs, kunna bli drabbad av en kyrka som vågar minnas och påminna med kraft när något viktigt behöver sägas, inte minst när någon lider. Jag vill att min kyrka ska behärska vardagsspråkets alla tonfall och tankepauser, vid sidan av helgdagsspråket. Jag vill kunna bli drabbad av det budskapet, som driver oss att vara människor med hjärta och handlingskraft

"Grip du mig helige Ande, drabba mig låga klar".

"Jag vill att min kyrka ska behärska vardagsspråkets alla tonfall och tankepauser, vid sidan av helgdagsspråket."

PROFILEN: TAPIO PAJUNEN

"Jag försöker njuta av livet här och nu. Få döende tänker att de borde ha tillbringat mer tid på kontoret."

Han hittade sitt drömjobb

Tapio Pajunens barndom lärde honom att svårigheter inte behöver prägla en människas hela liv. Som chef för Gemensamt Ansvar får han användning för sin breda erfarenhet som präst, diakon, vårdare – och människa.

TEXT OCH FOTO: MARINA WIIK

– Tala svenska med mig! Jag får så sällan möjlighet att öva mig numera, säger **Tapio Pajunen**.

I 1960-talets Borgå där han växte upp var tvåspråkighet en naturlig del av vardagen.

– Jag lärde mig svenska av de andra barnen på gården. Bland dem fanns **Nalle Öhman, Håkan och Stefan Djupsjöbacka** som alla numera är präster liksom jag.

Pajunens barndomshem var enkelt men kärleksfullt.

– Pappa dog när jag var tio år och mamma måste ensam ta hand om mig och mina två syskon. Hon klagade aldrig och först i efterhand har jag förstätt hur tufft det måste ha varit.

Mammans attityd till livet smittade också av sig på mellansonen.

– Hon hade en stark tilltro till att saker skulle reda upp sig och försökte se svårigheter från den ljusa sidan. Jag insåg tidigt att det inte finns några hopplösa fall eller situationer.

Metspö hellre än fisk

Pajunen kom till tro i skriftskolan och utbildade sig till diakon och senare också präst. På meritlistan finns bland annat prästjobb i sjömanskyrkan i London och undervisning på diakonianstalten.

– Jag har alltid sökt mig till sociala sammanhang. Ett enkelt 9-17 jobb skulle inte nödvändigtvis kännas lika givande.

Under 90-talets depression arbetade han med missbrukare och kriminalvård och såg familjer dyka rakt ner i skuldträsket.

– I dag är många där igen. Jag vet föräldrar som måste kämpa för att få loss fem euro till barnens skolutfärd.

Årets Gemensamt Ansvar-insamling motverkar överskuldssättning både på hemmaplan och i Uganda. De insamlade medlen – ifjol kring fem miljoner –

används för att bevilja smälån på 200-2000 euro. Verksamheten sköts av Garanti-Stiftelsen.

– Grundproblemet är att basinkomsten sänkts med 30 procent på 20 år. Det leder till att de allra fattigaste måste ta snabbblån för att klara oväntade utgifter som läkarbesök eller hyregarantin, säger Pajunen.

Läntagaren får finansrådgivning och ansvarar själv för att återbetalningsplanen håller.

– Människan måste ta ansvar i den mån hon förmår. Det värsta man kan göra mot en nödställd är att göra henne beroende av andras hjälp. Lär någon fiska och ge honom hellre ett metspö än en fisk – eller ge ett GA-fiskedrag, säger Pajunen.

Hjälpa och stjäla

Pajunen säger att han aldrig upplevt någon allvarlig troskamp. Däremot har han med ökad ålder och erfarenhet fått revidera en del av sina tidigare tvärsäkra åsikter.

– Som nybliven kristen svalde jag allt som kallades kristet utan någon form av kritik. Senare insåg jag att många religiösa grupperingar tampus med samma problem: de ser det som viktigare hur du lever och tror än vad du tror på.

Själv är han övertygad över att människor är till för att underlätta vardagen för varandra. Ibland är kristna människor ändå bättre på att stjäla än hjälpa.

– Jag kommer ihåg ett telefonsamtal från en man vars livkamrat hade dött. Kyrkoherden i hans församling gick inte med på att begrava partnern för att han varit homosexuell, trots att han hörde till kyrkan.

Vad gjorde du då?

– Först sa jag nog ett fult ord och sedan genomförde jag jordfästningen i normal ordning. Det krävdes också en hel del själavård för att läka de sår som uppstått.

En del skulle hänvisa till det som står om homosexualitet i Bibeln ...

– Det står också att "den som har två skjortor ska dela med sig åt den som ingen har" men det är sällan som någon hänvisar till det i det här sammanhanget.

Åtgärda det som går

Gemensamt Ansvar har funnits i 62 år och har av sin beskyddare, president **Tarja Halonen**, kallats "en folkrörelse för kärleken till nästan".

Församlingarna sköter själva insamlingsarbetet medan Pajunen och hans kolleger ser till att hjälpen når fram och används för vettiga ändamål.

– Det är ett enkelt redskap för att hjälpa sin nästa. Trots facebook och sms-donationer är insamlingar från dörr till dörr ändå mest lukrativa.

Han ser det som en ofrånkomlig sida av jobbet att man inte kan hjälpa alla.

– En stor arbetsgrupp avgör de årliga insamlingsmålen. Lyckligtvis ser vi på kontoret aldrig konkret av pengarna så vi blir inte heller frestade att lägga dem i egna fickor, säger han med hänvisning till nyheten om förskingring inom Röda Korset.

Hittills har Pajunen själv skonats från cynism och strikt marknadstänkande.

– Det avgörande är hur du ser på livet och enskilda människor. Jag jobbar med terminalvård i över tio år. Målet var inte en god död, utan att klienternas sista dagar i livet skulle bli så bra som möjligt. Där har man stora påverkningsmöjligheter.

– De flesta ångrar att de försummat sina närmaste, inte att de tillbringat för lite tid på kontoret. Klienterna har hjälpt mig att värdesätta nuet mera för man vet aldrig något om morgondagen. Vi är här för att hjälpa varandra, det får världen att gå runt.

Som motiv till arbetet åker Tapio Pajunen motorcykel. Han är också förtjust i gammal pop och rock.

– Jag åker varje år till en Beatlesfestival i Liverpool. Där talar man varken om Gemensamt Ansvar eller fattigdom, det är en helt annan värld. Men oberoende av var jag rör mig är jag fortfarande präst och diakon. Yrkeserfarenheten är en del av vad jag är som människa.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Chefredaktör och ansvarig utgivare
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Redaktion i Österbotten
Normalmmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds,
tfn (09) 612 615 54

Marina Wiik
tfn (09) 612 615 52

Nina Österholm
tfn (09) 612 615 51

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utges av:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
800012-00105840

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print, Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tom Kytöpuuro,
gsm 041 447 5725

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, **prenumeration@kyrkpressen.fi**. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Prenumerationspriser: Finland & Norden 62 € Utlandet 71,50 €

TAPIO PAJUNENS sociala samvete väcktes av hans mor som ensam skötte hemmet och tre barn. Att vara chef för Gemensamt Ansvar ser han som en mångsidig och värdefull uppgift.

TAPIO PAJUNEN

GIFT MED MIRA PAJUNEN, HAR TVÅ VUXNA BARN OCH TVÅ BONUSBARN. BOR I MÄNTSÄLÄ. 53 ÅR.

GILLAR MOTORCYKLAR OCH THE BEATLES. ÅKER VARJE ÅR PÅ BEATLES-FESTIVAL I LIVERPOOL.

FÖRBILDER: JOHN VIK-STRÖM, MIKKO JUVA OCH ALLA SJÖMANSPRÄSTER.

Pörtfors är årets österbottning

LÄSARFAVORIT. Brage Pörtfors, verksamhetsledare för Hoppets Stjärna i Finland, har valts till årets österbottning. Valet förrättades av läsarna till de österbottniska dagstidningarna.

I en intervju för tidningarna berättar Närpesbon Pörtfors om att lämnade affärsvärlden 1996 då han mötte en grupp barn från Tjernobyl som kommit till Österbotten.

Han hade tänkt ge de cancersjuka barnen två timmar av sin tid.

– Vissa av deras berättelser kröp så frukansvärt starkt under skinnet på mig, säger han.

Samma år sålde han sitt företag och blev verksamhetsledare på Hoppets stjärna. Sedan dess har Pörtfors gjort cirka hundra resor för att hjälpa nödställda.

Hägglom distriktspräst för SLEF

NYA POSTER. Domkapitlet i Borgå stift har avbrutit församlingspastorn i Kronoby församling **Albert Häggloms** förordnande på Häggloms egen begäran. Från och med den 1.4.2012 kommer han att verka som präst i Svenska Lutherska Evangelieförening i Finland som distriktspräst i Österbottens norra distrikt tills vidare.

Domkapitlet har också förklarat enda sökanden till kyrkoherdetjänsten i Saltviks församling, tf kyrkoherden i Brändökumlinge församling, **Peter Blumenthal** behörig för tjänsten i Saltvik.

Läs hela notisen med aktuellt från domkapitlet på sidan 18 i denna tidning.

Konststipendier till österbottningar

STIPENDIUM. Konstkommissionen har beviljat arbetsstipendier till sydösterbottningarna **Dani Strömbäck** från Närpes, och **Aune Waronen-Rantamäki** från Kristinestad.

Strömbäck, som är musiker och kompositör har beviljats ett halvt års arbetsstipendium på 9 402 euro i tonkonst, skriver Syd-Österbotten. ”Det

känns alltid roligt med såna här överraskningar” kommenterade Dani Strömbäck.

Waronen-Rantamäki fick ett arbetsstipendie på 6 268 euro som kritiker.

Österbottens konstkommission fick totalt in 128 ansökningar för sammanlagt 1,18 miljoner euro, och beviljade stipendier för 200 000 euro.

Unik synergi upphör

FEMÅRSGRANSKNING. Barnledarna i Pedersöre församlings dagklubbar har tyckt om att utföra kartläggningen av "sina" femåringar åt barnrådgivningen. En ny kartläggningsmetod gör att samarbetet nu går på sitt sista år.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM FOTO: JOHAN SANDBERG

Kartläggningen av femåringarnas motoriska, sociala och språkliga utveckling utförs i regel av daghemmets personal. I Pedersöre har kommun och församling kommit överens om att kartläggningen av barnen på församlingens dagklubbar sköts av församlingens barnledare. Alternativet är att den görs på hälsovårdens barnrådgivning.

– Det ger en mer rättvis bild av barnet när kartläggningen sker i en bekant miljö, säger **Yvonne Sundström** på barnrådgivningen i Bunnäs, Pedersöre. Barnen spanner sig inte som då de besöker ett ställe med främmande personal.

Kartläggningen behandlas sedan av rådgivningens personal som tillsammans med föräldrarna kommer överens om eventuella stimulansåtgärder som fysioterapi, talterapi eller annat i den vägen.

Bred kartläggning

KEHU-kartläggningen, som den kallas bland fackfolk, är en ganska omfattande undersökning som kräver en hel del arbete och resurser. Församlingen tackade ursprungligen nej till att gå med i ett försöksprojekt. Men när kartläggningen blev bestående år 2005 tog **Annika Snellman**, ledare för barnarbetet i Pedersöre församling,

upp frågan med sina barnledare som gav grönt ljus.

– Det blev mera jobb, men det gav så mycket annat i stället, säger hon.

Inga pengar har rört sig mellan kommun och församling, församlingen har fått "låna" hälsovårdaren till sina föräldramöten. Arbetsmässigt har rådgivningen vunnit på överenskommelsen.

– Vi är den givande parten, men barnledarna får ut så mycket av kartläggningen. Det kommer så gott som alltid fram någonting som de inte visste tidigare, säger Snellman.

De lär sig se det enskilda barnet med helt andra ögon. Det kan vara ett "jess, han kan ju" om en tillbakadragen pojke. Eller att den jätteduktiga flickan som "kan allt" trots allt har vissa luckor.

Barnledarna lär känna barnets möjligheter, får perspektiv på barnets utveckling och en större insikt i vad en femåring ska klara av.

Sista året

Pedersöre församling har fyra anställda barnledare som jobbar parvis med fem dagklubbar. En dagklubb har tio till 18 barn per grupp och den samlas under tre timmar två gånger i veckan. Större delen

FÖRSAMLINGENS KLUBBSLEDARE i Pedersöre har utfört femårsgranskningen KEHU på barnen. Med den nya granskningsmetoden LENE är samarbetet mellan barnrådgivningen och församlingen ännu öppet.

av femåringarna går numera i dagis.

– Barnen i våra klubbar är yngre numera, men vi har fortfarande flera femåringar varje termin, säger Snellman.

Snellman har hört sig för om man utför kartläggningen i andra församlingar men vet bara om att det sker också i Larsmo.

– Det krävs att man är två, en ensam barnledare kan inte göra det. När en gör kartläggningen måste den andra ta hand om alla de andra barnen.

Tyvärr går samarbetet på sitt sista år. Pedersörerådgivningen går över till den så kallade LENE-kartläggningen och församlingens fortsatta roll har inte diskuterats.

KARTLÄGGNINGEN AV FEMÅRINGAR

Femåringarnas motoriska, språkliga och sociala utveckling granskas genom en särskild kartläggning. KEHU-kartläggningen har gjorts på alla barn, en månad före eller efter de fyller fem. Målet är att kolla om det finns luckor i barnets utveckling där man kan sätta in olika slags stimulansstöd. **Pedersöre håller** som bäst på att gå över till en annan metod som kallas LENE. Den används redan i större delen av landet. Fördelen med LENE är att den kan användas också bland yngre barn.

RELIGIONSUNDERVISNING

Islam på skolschemat i Närpes Närpes stad inför religionsundervisning i islam och ortodox tro i höst. Hittills har de cirka tio procent av eleverna i Närpes som inte hör till den lutherska kyrkan fått undervisning i livsåskådning. Vårdnadshavare har nu begärt undervisning i sin egen religion. Majoriteten av de muslimska eleverna är bosnier, medan många ryssar och vitryssar är ortodoxa.

– Den stora utmaningen är nu att finna svenskspråkiga ämneslärare, säger bildningsdirektör **Åsa Snickars** till tidningen Syd-Österbotten.

BISKOPSVÄL KUOPIO

Ruokanen och Jolkkonen vidare Professorn, teologie doktor **Miika Ruokanen** och biskopsmötets sekreterare, teologie doktor **Jari Jolkkonen** samlade flest röster i den första omgången i biskopsvalet i Kuopio stift. Ruokanen fick 177 röster och Jolkkonen fick 172 röster. De går vidare till den andra omgången i valet som hålls måndagen den 20 februari. Sammanlagt sex kandidater var uppställda i valet.

I den första valomgången var valdeltagandet 96,6 procent. Röstberättigade var sammanlagt 678 personer, av dem 333 lekmän och 345 präster.

SAMERNA I KYRKAN

Salmi bad samer om förlåtelse

Uleåborgsbiskopen **Samuel Salmi** har bitt samerna om ursäkt för de övergrepp kyrkan gjort mot dem. Det gjorde han vid ett seminarium i Enare senaste lördag.

Salmi lyfte speciellt fram de nationalsocialistiska influenserna inom kyrkan på 1930-talet.

– Vi var påverkade av en främmande ideologi och höll på att utsätta det samiska folket för etniska undersökningar som varit förnedrande för dem, sade Salmi enligt Kotimaa. Jag skäms för de skedena. Jag tar avstånd från dem och ber om ursäkt för dem.

HAR DU tid? Finländarna har blivit mer villiga att hjälpa men enligt Ville Kavilo och Stefan Salo i Åbo tycker unga fortfarande att de har knappt med tid och pengar att dela med sig av.

På tjugoförsta plats i hjälpvilja

GIVARGLÄDJE. Ekonomin går ner och det är dåliga tider. Ändå engagerar vi oss mer i välgörenhet i dag än för ett år sedan

TEXT OCH FOTO: NIKLAS WALLIS

Organisationen *Charities Aid Foundation* har undersökt olika länders beredvilja att hjälpa andra. I sin undersökning *World Giving Index*, som sägs vara den mest omfattande i sitt slag när det gäller internationellt givarbete, har organisationen satt totalt 153 länder under luppen under år 2011.

I resultatet ligger Finland på 21 plats. Grannarna Sverige och Norge placerar sig på 40 respektive 32 plats, medan Danmark och Island går förbi oss på placeringarna 17 och 14. Världens mest välgörande land enligt denna undersökning är USA.

Man har mätt tre slag av välgörenhet: att ge pengar, tid och att "hjälpa en främling" det vill säga någon man inte känner. I medeltal var det 32,4

procent som sade sig delta i välgörenhet i de tre kategorierna under en typisk månad, vilket är en ökning med en procentenhet från år 2010.

Ändå har den direkta penninghjälpen minskat i motsvarande grad, vilket undersökningen tillskriver den finanskris vi befinner oss i. Globalt sett har viljan att hjälpa någon man inte känner ökat med två procentenheter, samtidigt som villigheten att offra av sin tid också gått upp med en procentenhet.

Större beredskap att bidra

Finland har i år stigit från plats 45 till plats 21 i den globala jämförelsen. Finländarna har dessutom blivit mer beredda att hjälpa på alla de tre olika sätt som nämnts. Den största ökningen har skett inom hjälpen till främlingar där siffran var tio procentenheter högre i år än 2010.

En intressant iakttagelse är att i hela västra Europa är tid faktiskt det som man ger minst av.

Åldersfördelningen låter förstå att när det kommer till tid och pengar så gäller att ju yngre man är, desto min-

dre hjälper man. I ålderskategorin 15-24 år är det bara 33 procent som ger pengar, medan de som hunnit fylla femtio har en siffra på 55. När det kommer till att hjälpa en främling så svängs rollerna om på ett märkbart sätt: 79 procent i åldern 15-24 meddelar att de hjälpt en främling den senaste månaden, medan bara 43 procent av dem i kategorin över 50 säger sig ha gjort detsamma.

Uttrycker de värderingar man har

Ville Kavilo och Stefan Salo är teologie studerande i Åbo. Kavilo arbetar utöver det i Missionskyrkan i Åbo där Salo också är engagerad. Missionskyrkan, eller Friffe som det kallas i folkmun, är en av stadens studentförsamlingar.

Jag har inte märkt någon skillnad i värderingar hos studerandena nu jämfört med tidigare, säger Kavilo.

Han tycker så, trots att statistiken låter förstå att det borde ha hänt en tio procents ökning i främlingshjälpen bland studerandena. Snarare tror han att de förändringar som syns i församlingen handlar om att folk fått upp ögonen för att det faktiskt går

att tjäna sin nästa om man vill.

Den skillnad vi sett beror nog mest på att folk hittat ett sätt att uttrycka de värderingar de redan hade, menar Salo.

Kavilo reflekterar också över om dagens unga på ett nytt sätt förstår sin egen roll i den globala kontexten.

Jag jämför mig själv som 15-årig med dem som jag träffar i dag, funderar han. Det lilla vi gör i vår egen omgivning bildar ju ett globalt beteende av något slag. Kanske man är mera van att tänka utanför landets gränser och den egna sfären nu än tidigare?

Också undersökningen visar allt tydligare globala trender ju färskare uppgifterna från länderna är. I dagens läge har endast ett fåtal länder siffror som inte är jämförbara med grannländerna.

Då det gäller studerandes vilja att offra pengar och tid förväntar inte siffrorna vare sig Ville Kavilo eller Stefan Salo.

Mentaliteten bland studerande idag är kanske den att man har så lite tid och pengar att man inte har möjlighet att ge, tänker de.

LOVISA KYRKA

En bänkrad Lovisarumpor sparas för eftervärlden

Gemensamma kyrkorådet har efter omröstning beslutat att en av de rumpavtrycksprydda bänkarna i Lovisa kyrka skall sparas, skriver tidningen Östra Nyland.

Rösterna föll 8-4 för att bevara en av bänkarna. Att spara alla var inte ett alternativ.

Det är ännu oklart vilken av bänkarna som skall sparas, men de övriga målas om efter påsk. Lovisa kyrka är då ur bruk cirka en vecka.

MARIEHAMN DANSBANDSMUSIK

Kantorerna avgör vad som går

Hör dansbandsmusik med kommersiellt mellansnack hemma i kyrkan? Frågan diskuteras i Mariehamns föresamling efter **Sten Nilssons** julkonsert i fjol.

Alla ska ha rätt till kyrkorummet. Men kyrkorummets helgd ska respekteras, varje konsert ska kunna uppfattas som en gudstjänst, säger kyrkoherde **Jan-Erik Karlström** till Ålandstidningen och påminner om att jazz i kyrkan var en omöjlighet på femtiotalet. Tillsvare är regeln att församlingarnas kantorer tar ställning från fall till fall.

Restaurang ADELBRAGD

VI BLEV VAD VI ÄT!

Programutbud och tjänster:

- ✓ Middagar och fester
- ✓ Möten och föreläsningar
- ✓ Exercis av Österbottens regemente
- ✓ Rökbastu, infraröd bastu, badtunna mm.

Kom och bekanta er med våra läckra historiska menyer!

WWW.ADELBRAGD.FI ~ +358 (0)50 343 26 42
Slagfältsvägen 130 ~ 66 800 ORAVAIS

Här är kandi- daterna

KYRKVAL. På måndag väljs ombud för såväl kyrkomötet som stiftsfullmäktige för fyra år framåt. Här kommer en lista över alla präster och lekmän i Borgå stift som kandiderar i de kyrkliga valen.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Sammanställning över prästkandidater till kyrkomötesvalet

I För tro och kyrka

- Lassila Max-Olav, kyrkoherde, Larsmo
- Eklöf Johan, kaplan, Kristinestad
- Erikson Leif, docent, hemlandsledare, Vasa
- Fernström Stig-Olof, prost, hum.kand., Helsingfors
- Hägglöf Albert, församlingspastor, Pedersöre

- Sandell Torsten, kyrkoherde, pol.mag., Helsingfors

II Tillsammans för en modig och öppen kyrka

- Englund Catharina, sjukhuspräst, församlingspastor, Jakobstad
- Liljeström Helene, kyrkoherde, kontraktsprost, Sibbo
- Lindgård Mats, TL, domprost, Borgå
- Storbacka Ann-Sofi, sjukhuspräst, Raseborg

- Åstrand Bo-Göran, kyrkoherde, Jakobstad
- Öhman Nalle, TD, omsorgspräst, Väst-Åboland

Sammanställning över lekmanna kandidater till kyrkomötesvalet

I För folkkyrkan

- Björnberg-Enckell Maria, fil.mag., Johannes församling
- Henricson Marcus, VD, juris kandidat, Borgå svenska domkyrkoförsamling
- Kankkonen Stig, TM, journalist, Esbo svenska församling
- Westerlund Åsa A., förvaltningsöverläkare, Pojo svenska församling

II För kyrkan

- Ahlnäs Görel, tf rektor, Nykarleby församling
- Hietanen Mischa, redaktör, Vörå församling
- Stenlund Göran, FM, verksamhetsledare, Vasa svenska församling
- Österholm Johan, diplomingenjör, Pedersöre församling

Åländska lekmanlistan

Peter Lindbäck, Saltvik
Suppleanter: Bror Gammals och Agneta Mannberg-Jansson

Sammanställning över prästkandidater till stiftsfullmäktigevalen

I För tro och kyrka

- Backström Harry, kaplan, Kimitoön
- Brandt Joe, teol.lic., prost, Jomala
- Carlström Tord, pastor, Borgå
- Eklöf Johan, kaplan, Kristinestad
- Emelius Ulf, pastor, Helsingfors
- Englund Cay-Håkan, församlingspastor, Malax
- Fernström Stig-Olof, prost, Helsingfors
- Granström Kjell, kaplan, Väst-Åboland
- Jakobsson Marcus, tf kaplan, Närpes
- Kankkonen Peter, kyrkoherde, Karleby
- Klemets Ingemar, tf kaplan, Vörå
- Klemets Tomas, kaplan, Vörå
- Lövdahl Lars, tf kyrkoherde, Kristinestad
- Norrback Kristian, kaplan, Malax
- Sandberg Boris, TM, prost, Vasa
- Silfverberg Peter, församlingspastor, Karleby
- Tornberg Tomi, kyrkoherde, Malax
- Weckström Gunnar, prost, Raseborg
- Östman Henrik, kaplan, Korsholm

II Tillsammans för en modig och öppen kyrka

- Audas-Willman Ann-Mari, tf kyrkoherde, Nykarleby
- Berg Berndt, kyrkoherde, Korsholm
- Björkgren Malena, tf kaplan, TD, Åbo
- Bäck Mia, församlingspastor, Åbo
- Heikel-Nyberg Monica, församlingspastor, Grankulla
- Jern Siv, kaplan, Vasa
- Kronlund Anders, kyrkoherde, Närpes
- Lindeman Jon, kyrkoherde, Finström
- Lindgård Stina, tf kaplan, Borgå
- Lück Kim, chef för gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors, Helsingfors
- Nyberg Jan-Erik, chef för familjerådgivningen i Jakobstad, Jakobstad
- Rantala Kim, kyrkoherde, Lempäälä
- Ray Tomas, kaplan, Helsingfors
- Silfvergrén Minna, kaplan, Lovisa
- Store Anders, kyrkoherde, Kronoby
- Särs Gunnar, kaplan, Vasa
- Terlinden Claus, kaplan, Raseborg
- Westerlund Johan, kyrkoherde, Raseborg

II För kyrkan

- Berglund Barbro, teol.mag., pensionerad lektor, Kronoby församling
- Forsman Liselott, forskare, lärarutbildare, Petalax församling
- Holmgård Kenneth, bankdirektör, Jakobstads svenska församling
- Lahti Jussi, VD, Korsholms svenska församling
- Lax Christel, pensionerad elevhandledare, Vasa svenska församling
- Lindgrén Lemuel, pensionär, Korsholms svenska församling
- Nybäck Lisen, trafikbutikchef, Vörå församling
- Näse Gun-Maj, teol.mag., församlingslektor, Pedersöre församling
- Rönqvist Cia, eftisledare, Lappfjärd-Kristinestads församling
- Sjöbacka Kristian, rektor, Övermarks församling
- Snellman Hans, biträdande polischef, Karleby svenska församling
- Åminne Cecilia, ped.mag., lärare, Jakobstads svenska församling

III För diakoniarbetare

- Erickson Gerd, diakon, ungdomsarbetsledare, Solfs församling
- Grahn Eija, diakon, TM, Åbo svenska församling
- Jansson Barbro, diakonissa, Karleby svenska församling
- Wiik Ann-Christine, diakon, Sibbo svenska församling
- Wredlund Kaj-Mikael, diakon, Karis svenska församling

IV För folkkyrkan

- Björkman-Nystén Nina, pol.kand., Pernå församling
- Eklöf Jan-Erik, projektkoordinator, Vanda svenska församling
- Ekrem Carola, fil.dr, arkivarie, Petrus församling
- Engblom Magnus, dipl.ing., produktutvecklare, Esbo svenska församling
- Helander Gunnel, dipl.arkitekt, Hangö svenska församling
- Huldén Eivor, ekon.lic., enhetschef, Åbo svenska församling
- Lagerroos Janette, försäljare, kyrkvaktmästare, Väst-Åbolands svenska församling
- Lindén Ingolf, jordbrukare, Borgå svenska domkyrkoförsamling
- Lindgren Leif, redaktör, Kimitoöns församling
- Lundstén Lars, docent, Johannes församling
- Nyberg Stig, pensionär, jordbrukare, Tenala församling
- Pihlström Karl-Gustav, rektor, pensionär, Ekenäs församling
- Salenius Helena, teol.mag., ämneslärare, Matteus församling
- Wikström Ingegerd, farmaceut, pensionär, Kyrksläts svenska församling

Åländska lekmanlistan 1

"Korsdraget på Åland"
Bror Gammals
Suppleanter: Nina Lindfors och Christian Beijar

Åländska lekmanlistan 2

"För kyrkans bästa"
Kerstin Gäddnäs, Kökar
Suppleanter: Brita Erlandsson och Owe Laine

KYRKKLIGA VAL

Den 13 februari 2012 väljs ombud för både kyrkomötet och stiftsfullmäktige. Borgå stift har sju ombud i kyrkomötet och ett stiftsfullmäktige med 21 medlemmar. I både kyrkomötet och stiftsfullmäktige är 2/3 av ombuden lekmän och 1/3 präster. Röstberättigade är de förtroendevalda i församlingarna och alla präster. Lekmän röstar på lekmän och präster på präster. Kyrkomötet är kyrkans högsta beslutande organ. Till stiftsfullmäktiges huvudsakliga uppgifter hör att godkänna stiftets verksamhets- och ekonomiplan samt dess budget.

Sammanställning över lekmanakandidater till stiftsfullmäktigevalen

I Tyska församlingens liberala

- Geust Carl-Fredrik, dipl.ing., Tyska ev-luth. församlingen i Finland
- Kiianheimo Henrik, Tyska ev-luth. församlingen i Finland

Läckra smaker – förmånligt

Priserna gäller till slutet av februari

7.90
Rainbow
Gris yttre
filébiffar
800 g (9,88/kg)
Finsk

4.95
Rainbow
Tunna
kycklingfiléer,
430-500 g
(11,51-9,90/kg)
Finsk

5.99
Rainbow
Gräddost
1 kg

3.49
Paulig
Jubileums Mocca
kaffe
500 g (6,98/kg)
max. 2 /hushåll
Priset gäller 6-12.2.2012

Upp till 5% Bonus.
Desutom 0,5% betalningsförmån om du betalar med S-Förmånskortet.

VARUBODEN-OSLA MARKET

Du kan ansluta dig som ägarkund också på www.varuboden-osla.fi

- Borgå, Centrum • Borgå, Näse • Borgå, Vårberga • Ekenäs
- Grankulla, Norra • Grankulla, Södra • Hangö • Ingå • Karis
- Kyrkslätt • Lovisa • Nickby • Pojo • Sjundeå
- Söderkulla • Veikkola • Åland

Biskopsmakten numera symbolisk

FORSKNING. Biskopsrollen har, liksom partiledarrollen, minskat i status i Sverige.

TEXT : SOFIA TORVALDS

I mitten av december fick filosofie doktor **Ulrika Lagerlöf Nilsson** i Göteborg två glada besked. Först fick hon höra att hon fått ett forskarstipendium från Åbo Akademi för att forska i den kristna författarinnan **Runa Elisabeth Beskow**. Bara några dagar senare kom meddelandet att hon fått Per Nyströms vetenskapspris, utdelat av Kungl. vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg, för sin doktorsavhandling "Med lust och bänvan - Vägen till biskopsstolen inom Svenska kyrkan under 1900-talet".

- Jag var så lycklig! Det var nästan för mycket på en och samma gång.

Lagerlöf Nilsson dispute- rade i maj 2010. Ämnet var allmän historia: hon ingick i en forskargrupp som kartlade vägen till makten inom olika samhällsområden, till exempel inom kyrkan och arbetarrörelsen. De kom fram till att både biskops- och partiledarrollen sjunkit i status.

- Biskopens reella makt har minskat under senare hälften av 1900-talet. Lektörer och förtroendevalda har fått ökat inflytande. Det är ju bra att det blivit mer demokratiskt, men för biskoparnas del innebär det att deras maktbefogenheter har nagats i kanterna.

Å andra sidan är biskopen fortfarande kyrkans högsta andliga ledare.

- Det finns en officiell bild av biskopsrollen, och så finns det en inofficiell. Den inofficiella visar att många jättegärna ville bli biskopar. Men i dag tycker många att det inte är värt priset.

Hönan eller ägget?

Man kan också fråga sig om statusförskjutningen har att göra med att kvinnorna

ULRIKA LAGERLÖF Nilsson har forskat i biskopsmakten i Svenska kyrkan. Här står hon vid Personifiering av vetenskap utanför Boston Public Library. FOTO: ANDERS OTTOSON

fått ledande positioner inom Svenska kyrkan. När det gäller den saken är orsaksambanden inte så självklara.

- Kom kvinnorna in när titeln sjunkit i status eller sjönk statusen efter att kvinnorna kommit in?

I Finland är biskopsrollen fortfarande mer traditionell än i Sverige.

- Finland är ett helt eget kapitel i förhållande till de övriga nordiska länderna. Det skulle vara jätteintressant att reda ut hur det ser ut hos er.

Ulrika Lagerlöf Nilssons biskopsforskning har som sagt varit en del av ett större projekt där en kollega tittat på maktstrukturerna inom socialdemokratien.

- Det vi kommit fram till är att makten i dag ligger någon annanstans än den låg förut. Den kanske ligger hos marknaden. Eller hos dem som har rätt åsikt och kan sätta agendan. Maktbefogenheterna har minskats och biskopsrollen innebär numera snarare symbolisk makt än reell makt.

För en som är intresserad av maktstrukturer kan det vara intressant att besöka en annan institution. Även om ÅA-stipendiet inte innebär att Lagerlöf Nilsson regelbundet föreläser i Åbo hoppas hon på att bli inbjuden dit som gästföreläsare.

- När jag föreläste om kyrka, makt och kön vid Åbo Akademi märkte jag att det fanns ett behov av

den typens diskussion.

Nyfiken på Runa

Mennästa projekt handlar om författarinnan Elisabeth Beskow (1870-1928), känd under pseudonymen Runa, och hennes litterära produktion.

- Jag hörde en föreläsning om henne år 2007 och blev nyfiken på vem hon var.

Hon är fortfarande lite osäker på om hon ska skriva en biografi eller koncentrera sig på hur Beskows texter användes i reklamprocessen för kyrkans sak.

Men hon vill också läsa recensioner för att få reda på om Beskow fick så hård kritik för att hon skrev dåligt eller för att hon hörde till en kyrklig litterär genre.

VÅGA FRÅGA

Gör det med hjärtat

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad.

Många gör korstecken i samband med nattvarden. Men precis hur och när ska korstecknet göras? Finns det skillnader mellan samfundet när det gäller praxis för hur man gör korstecken?

Att teckna sig med korsets tecken är en mycket gammal kristen sed. Redan under den kristna kyrkans första århundraden var det vanligt att man välsignade sig genom att göra ett korstecken.

Att använda korstecknet har genom tiderna förekommit i både liturgiska och mera vardagsnära sammanhang.

I samband med mässan föreskriver Kyrkohandboken korstecken vid den inledande välsignelsen, vid nattvarden instiftelseord och vid den avslutande välsignelsen. Vid dop och vigsel görs korstecken över barn och brudpar och vid jordfästning formas med skovlar-na mull ofta ett kors på kistan.

Att präster i liturgiska sammanhang tecknar församlingen eller enskilda med korsets tecken upplevs väl av de flesta som helt naturligt. Men att teckna sig själv med korsets tecken har ofta förorsakat frågor och ibland i den finländska lutherdomen uppfattats som en eftergift för det romerska och det ortodoxa.

Ett faktum är att det inte är fråga om någon eftergift åt något håll alls. I Lilla Katekesen undervisar Luther "huru en hufvader skall lära sitt hufvud morgon- och aftonbön samt bordsbön" och säger i fråga om morgonbönen: "När du stiger upp skall du signa dig med det heliga korstecknet..." Trots denna 1500-talsundervisning har i samma sammanhang i vår kyrkas katekes från 1948 signandet med korsets tecken ersatts med uppmaningen att knäppa händerna. Men i den katekes som massutdelades vid millennieskiftet uppmanas man igen att morgon och afton välsigna sig med korsets tecken.

Korstecknet har genom tiderna utförts på lite olika sätt. I den västliga kyrkan, alltså den romerska och den protestantiska, är det vanligast att man tecknar korset från pannan till bröstet och från vänster axel till den högra. I den östliga kyrkan, alltså den ortodoxa, tecknas korset från pannan till bröstet och från höger axel till vänster.

Oberoende av kyrko- eller samfundstillhörighet utförs korstecknet alltid med höger hand. Hur handens fingrar ska hållas har diskuterats ivrigt genom tiderna och den diskussionens vågor har ibland gått verkligt höga. Den mest brukade varianten i den västliga kyrkan är att korstecknet utförs med alla fem fingrar intill varandra under det man uttalar orden: "I Faderns och Sonens och den heliga Andens namn. Amen."

När man funderar över hur korstecknet ska utföras är det hälsosamt att påminna sig Johannes Chrysostomos (345-407 e. Kr.) ord: "Men du får inte bara göra korstecknet med fingrarna utan framför allt med hjärtat, fylld av tro."

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Haha, jag beter mig illa

Jag har grubblat över varför jag blir så ursinnig varje gång någon tror att jag ska bete mig på ett visst sätt eller ha vissa åsikter för att jag tror på Gud och jobbar på Kyrkpressen.

Jag får lust att protestera på de mest barnsliga sätt. Jag får lust att bitas och sparka folk på smalbenen och ropa: se, jag gör så här fast jag är kristen, vad säger du nu då?

Jag får lust att lägga huvudet på sned och säga: Vetdu nu ska jag berätt-

ta för dig hur det går till. När man blir kristen blir man uppsänd till ett gudomligt rymdskepp med hjälp av radiovågor och sen blir man en ny och helt annorlunda människa. Men det lyckades inte med mig. De sa "beam me up, Scotty" och inget hände. Så jag är ty-

vänn precis likadan som du. Sorry.

Jag tror att jag reagerar så starkt för att stereotypierna fräntar mig min individualitet. Plötsligt är mina åsikter tydligen inte längre Sofia-åsikter. De är kristna åsikter, Jesus-åsikter.

Förra veckan cirkulera-

de någons sorts "humoristisk" grej om hur Gud inte gillar Haavisto bland mina FB-bekanta. I ren självbevarelsedrift klickade jag inte på länken. Jag visste att jag skulle ha blivit alltför rasande.

Jag förbehåller mig rätten att gilla Haavisto fast jag är

kristen. Jag förbehåller mig rätten att ha vilka åsikter som helst fast jag är kristen. Jag förbehåller mig rätten att bete mig illa fast jag är kristen. Jag förbehåller mig rätten att diskutera mitt dåliga beteende i min privata aftonbön och då stänger jag dörren efter mig.

MYSTERIUM. När Bengt och Monika Ek tog bort en säckväv från väggen i en sädesbod som skulle rivas på gården i Oxkangar i Oravais gjorde de en häpnadsväckande upptäckt. Säckväven var baksidan av en stor oljemålning som kan ha varit en altartavla.

Fann okänd målning i sädesboden

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Säckväven avslöjade en relativt välbevarad målning som föreställer Jesu födelse.

Vem som har gjort målningen och hur den hamnat på väggen i sädesboden i den avlägset belägna gården Malakt i Oxkangar var ett fullständigt mysterium. Paret Ek har hört sig för både hos husets förra ägare och i byn, men alla har ställt sig lika frågande till fyndet.

– Husets förra ägare har naturligtvis sett säckväven men utgått från att det är inte är något annat än säckväv, säger Bengt Ek.

Den förra ägaren hade övertagit huset av sin far som inte nämnt något om konstverket i sädesboden. **Bengt och Monica Ek** köpte huset för några år sedan och fann tavlan då de rev sädesboden för två år sedan för att skapa plats för en gårdsbutik.

– Någon av husets tidigare invånare var mycket lagda åt det religiösa hållet, säger Bengt Ek. Vi fann en stor samling Biblar när vi flyttade hit. Vi hittade också många gamla brev som vi slängde

utan att ha läst dem. Det var innan vi fann målningen. Kanske svaret på gåtan hade funnits bland breven.

I två år har de försökt ta reda på tavlans historia. De kontaktade kyrkoherde **Johan Klingenberg** i Jeppo som är bekant med paret sedan tidigare. Han upptäckte att konstverket är en kopia av den franska bibelillustratören **Gustave Doré** (1832–1883).

Doré gjorde flera versioner av Jesu födelse och förlagan till tavlan som Ek hittade gjorde Doré för en fransk Bibel 1865.

– Familjebiblarna med Dorés konstverk fanns ju i vart och vartannat hem, säger Klingenberg. Det var ju i dem som barnen tittade på bilderna, för det fanns ju inte så mycket annat. Illustrationerna var kända över hela västvärlden och i Ryssland.

Men vem har gjort tavlan? Varifrån kommer den? Och hur har den hamnat med den målade sidan inåt på väggen i sädesboden?

Altartavla?

Av måtten att döma, 136 gånger 160

centimer, kan den ha varit en altartavla, eller åtminstone en tilltänkt sådan.

– Det är sannolikt en altartavla, säger Klingenberg. Men om den använts som sådan vet man inte. Jag tror att den varit i en ram och att den blivit utskuren från den. För den ser lite riven ut på sina ställen. Men det är bara en teori.

Men också det att den blivit nedskuren väcker frågor hos Klingenberg.

– Varför har man inte tagit ner den med ram och allt om den hängt i en kyrka? undrar han.

Men man skulle ju tycka att en kyrka saknade sin altartavla. Om det inte handlar om en tavla som under något av krigen tagits ur en kyrka eller ett kapell som fanns på sovjetiskt territorium. En sådan teori finns också.

Minns då tavlan kom till

Det enda Monica och Bengt Ek kunnat göra är att spekulera. Ända till slutet av januari då de österbottniska dagstidningarna skrev om tavlan.

När pensionerade läraren **Gösta Karlsson** i Larsmo såg bilden i tidningen kände han igen den. Som pojke såg

DENNA OSIGNERADE målning fann Monica och Bengt Ek när de rev en sädesbod på tomten i Oxkangar, Oravais. har den målats av Emilia Finne och August Leopold Soldan? men hur har den hamnat i sädesboden?

han den bli målade i ett garage vid klockargården i Nordanå i Purmo. Klockarhustrun **Emilia Finne** målade den tillsammans med Helsingforskonstnären **August Leopold Soldan**.

Karlsson var i tio-tolvårsåldern och stod ofta i dörröppningen och tittade på när tavlan kom till. Årtalet var antingen 1929 eller 1930.

– Jag gick förbi där på väg till skolan. Dörren stod öppen för att skapa bättre ljusförhållanden och målningen var fastsatt på den bortre väggen, berättar han.

Emilia Finne (1870–1950) var gift med **Erik** (1869–1931). Han var lärare i Vilobacka skola i Purmo men slutade som lärare när han blev kantor i Purmo församling. Bägge var något av folkbildare. Emilia var engagerad i tidningen *Reformatorn*, bland annat som illustratör.

– I *Reformatorn* skrev farmor om hälsa, säger barnbarnet **Synnöve Isaksson** i Helsingfors. Hon skrev om hur ohälsosamt raffinerat socker är och om att man inte ska ta bort kärnan ur helkornet. Sådant som nutidens forskning också stöder.

Reformatorn var också en evangeliserare de tidning.

Isaksson är dotter till **Fingal Finne**, som var präst bland annat i Kimito, Kaskö och Munsala. Hon har inga minnen av sin farmor som målare.

– Nej, jag var för liten då, säger hon. Men alla i familjen målade.

Pehr Blomberg i Nyköping, Sverige, minns däremot att mormor Emilia Finne målade.

– Jag såg henne ofta måla, säger han. Hon var en väldigt aktiv kvinna.

Tavlornas öde okänt

Enligt Blomberg var Emilia Finne en känd målare av altartavlor. Hon målade ofta Jesus bärande sitt kors.

– Men jag har aldrig sett hennes tavlor som vuxen. Jag har ingen kunskap om vart de tagit vägen.

Efter att Gösta Karlssons berättelse publicerats i de österbottniska tidningarna har han blivit uppringd av en 90-årig kvinna från Purmo.

– Hon berättade att hon som barn sett en målning av Emilia Finne som var påtänkt som altartavla till ett evangeliskt

bönehus i Purmo. Den tavlan returnerades till konstnären.

Pehr Blomberg är född 1924 och var mellan sex och sexton år då Emilia hade sin mest aktiva målarperiod på 1930-talet.

– Både morfar och mormor var myck-

DEN FUNNA målningen är en kopia av Gustave Dorés Bibelillustration.

et aktiva på olika håll, säger Pehr Blomberg. Som om de levde var sitt liv. Men de fick ju ändå nio barn tillsammans.

– Jag var barn och inte intresserad av sådant som konst då. Men i dag skulle jag gärna veta mera om tavlorna hon målade.

Blomberg minns också Soldan.

– Han var vegetarian. Jag minns att han brukade komma med kokosnötter. Kanske mormor också var vegetarian, men på vilket sätt det yttrade sig minns jag inte.

Karlsson minns att Emilia Finne färdades runt om i hela Svenskfinland och sålde sina tavlor. Sannolikt hade hon träffat Soldan på en av de resorna. Soldan hade vid denna tidpunkt nyss skilt sig från sin hustru **Lydia**.

– Soldan var inte särskilt omtyckt i Purmo, minns Karlsson.

Att det fanns en djup vänskap mellan Emilia Finne och Soldan vittnar både Karlsson och Blomberg om.

– Men om det fanns något mer än vänskap bakom vet jag inte, säger Blomberg.

Soldan (1870–1942) hörde till en konstnärsfamilj där systemen **Venny Soldan-**

”Vi fann många gamla brev som vi slängde utan att ha läst dem. Det var innan vi fann målningen. Kanske svaret på gåtan hade funnits bland breven.”
Bengt Ek

Brofeldt är mest känd. Venny var för övrigt gift med författaren **Juhani Aho**.

– Jag tror att tavlan som fanns hos Eks är mera Soldans verk än Finnes, säger Karlsson. Emilia Finne hade en annan konstnärlig stil.

Gösta Karlsson tror heller inte att tavlan någonsin hängt i en kyrka.

– Men om den var tänkt för en kyrka vet jag inte, säger han. Det kan hända att Emilia hade berättat om detta för min mamma. De hade nära kontakt och var förtroliga. Men min mamma gick bort tidigt.

Karlsson tror inte heller att tavlan hängt i någon kyrkan i forna Sovjetunionen.

– Hemvändande soldater kunde smuggla med sig smärre föremål på tågen. Men en så stor målning hade militärpolisen antagligen lagt märke till. Om den inte följt med då Karelens evakuerades.

Några frågor om tavlans ursprung kan ha fått svar. Men berättelsen har fortfarande flera frågetecken som kan inspirera både historieforskare och romanförfattare.

FÖRVALTNINGSREFORM. Kommunerna bävar inför regeringens nya kommunkarta med kanske bara 60 till 70 kommuner. Inom kyrkans förvaltning händer något liknande fast mera diffust: Enligt planerna sammanförs församlingarna i stora enheter – prosterier – men finns ändå kvar och står för den lokala verksamheten.

Om tre år är kyrkan ny

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

Lokalförsamlingen har varit grundbulten i den kyrkliga förvaltningen i hundratals år, innan kommunerna ens var uppfunna. Inom några få år ska den bulten vara kyrkohistoria.

Stiftets omsorgspräst **Björn Öhman** har själv varit kyrkoherde i en av våra minsta församlingar. Iniö med 250 medlemmar segade sig fram som självständig församling med egen förvaltning ända till år 2009.

Öhman säger att allt inte går att skylla på kommunreformen. Hela samhällsstrukturen är i omvandling med flytningen mot Trängsselfinland.

– Den som det inte förs någon diskussion om egentligen, säger Öhman och konstaterar att alla föreslagna förvaltningsmodeller passar Borgå stift dåligt.

Församlingarna följer av tradition kommungrensarna och i större städer har den kyrkliga samfälligheten tagit över bland annat fastighetsskötseln och begravningsväsendet.

– Församlingarnas bestämmanderätt i samfälligheten är kringskuren. Men i ett prosteri försvinner den helt och hållet, säger domprosten Mats Lindgård i Borgå.

Prosteri är nyckelordet i den förvaltningsreform som är på kommande. Enligt Lindgård är det ett ord som leder tankarna åt fel håll.

Ett prosteri består i dag av en grupp församlingar och det leds av en kontraktsprost. Prosteriet ingen egen förvaltning alls och kontraktsprosten litet att säga till om.

Efter reformen ska hela förvaltningsmaskineriet finnas där och kontraktsprosten fungera som vd för prosteriet. Skillnaden är enorm.

Investera i väggar

De ”nya” prosterierna påminner om de stora städernas kyrkliga samfälligheter där man redan länge funderat på personalpolitiken. Samfällighetens direktör **Juha Tuohimäki** i Vanda säger att problemet i huvudstadsregionen inte bara är att folk skriver ut sig ur kyrkan. De som blir kvar går inte heller i kyrkan.

”För de församlingar som nu är självständiga blir förändringen störst. Makten övergår helt till prosteriet.”

Mats Lindgård

Traditionella former som gudstjänster och dagklubbar minskar.

– När över 60 procent av kyrkans medlemmar inte besökt en enda kyrklig tillställning på två år, hur mycket ska vi då investera i väggar, frågar han.

Han kallar det ”överkvalitet” då en stor del av kyrkans satsningar i praktiken kommer bara en liten grupp aktiva församlingsmedlemmar till godo.

En folkkyrka måste tänka om när det gäller byggnader, menar han. Verksamheten ska formas så att den så brett som möjligt möter kyrkans medlemmar där de också annars rör sig. Det betyder en ny kyrklig strategi, särskilt när det gäller personalen.

– Vårt samarbete med skolorna är ett bra koncept, säger Tuohimäki. Vanda församlingarna satsar starkt på närvaro i skolorna där prästen är en del av ett multiprofessionellt team.

På samma sätt har Vanda ett system med arbetsplatspräster. De finns på plats som en del av arbetsgemenskapen.

Lokalen avgör inte

Ecklesiastikrådet **Pekka Huokuna** som basar för verksamhetsavdelningen på Kyrkostyrelsen tänker i samma banor. Det är inte bara ”de som kommer till våra lokaler” som ska räknas som goda kyrkomedlemmar.

– Traditionellt har man förmedlat tron genom att komma tillsammans. Det var tidigare det enda sättet, konstaterar Huokuna.

I dag finns det andra sätt att bli delaktig av trons mysterier.

– Nästan varje finländare finns på nätet. Det är en viktig verksamhetsomgivning, säger Huokuna.

Han vill att kyrkans folk ska gå till torgs och finnas med på allmänna diskussionsforum.

– Lite över två tusen anställda har utbildats inom projektet Andligt liv på webben. Nätdiskussionerna kan räknas i hundratalsental.

Det är inte en fråga om teknik utan om att möta människorna där de är, menar han.

Liksom Tuohimäki säger Huokuna att kyrkan måste möta folk på arbetsplatser, skolor och daghem. Daghemmens uppgift att stöda barnens religiösa fost-

ran är faktiskt lagstadgad.

– Men personalen vet inte alltid hur de ska göra och behöver stöd, säger han och ser det som en kontaktpunkt som ska tas i bruk.

Huokunas lyckas med att se positivt också på kyrkans minskande medlemstal.

– Det höjer profilen på medlemskapet för dem som väljer att stanna kvar.

Vad ska byrån heta?

Pekka Huokuna påminner om att kyrkan fortfarande är landets största organisation med fyra miljoner medlemmar och ”kontor i varje kyrkby”. Samhället går igenom en strukturförändring men han vill ”ta vara på att det finns en gemenskap på varje ort”. Församlingen ska bli kvar fastän strukturreformen gör slut på den lokala kommunen.

– Men den stora frågan får inte vara vad byrån har för namn, och om det är en församling, en kapellförsamling eller något annat.

Samma sak gäller namnet på den förvaltande enheten. Vare sig ett område med såg 50 000 medlemmar kallas samfällighet, prosteri eller samarbetsområde ställer det vissa krav.

– Någon måste vara chef och besluta var resurserna sätts in. Och det måste delas i mindre verksamhetsområden

Effektivitetskraven ökar

Björn Öhmans tips för att förstå vad som är på gång är att titta på hur den kyrkliga bokföringen ändrats.

När statsmakten lade den plikten på församlingarna måste bokföringen delas upp så att alla kostnader för begravningsväsendet framträdde. Att tillhandahålla begravningsplatser är en samhällsuppgift. Om kyrkvaktmästaren både gräver graven och är vaktmästare vid jord-

Välkom
Twit

Wilfred Hildonen

DE SOCIALA mediernas fram-marsch är ett viktigt argument för att den kyrkliga förvaltningen ska sammanföras i större enheter trots att lokalförvaltningarna blir kvar.

fästningen går det inte att sätta kostnaderna på samma konto. Staten kan ju inte betala för religiös verksamhet.

Bokföringssystemet hämtades från företagsvärlden där det är viktigt att kunna läsa ut vad en verksamhet kostar.

Att tänka i de här banorna sätter press på förvaltningen i små församlingar. Kostnaderna i relation till antalet förrättningar blir stora.

– Hur fördelar en präst sin insats på förrättningar, själavård och administration, funderar Öhman.

Systemet utplaceras inte bara personalkostnader utan också utrymmes-kostnader på olika verksamheter. Då kan väckarklockor börja ringa. Många församlingar har vaknat till insikt om att de äger för många fastigheter.

– Systemet ställer helt enkelt frågor kring effektivitet, säger Öhman.

Med det här effektivitetstänkandet skulle Iniö aldrig ha fått sin kyrka.

Europa är fullt av kyrkor som inte längre fungerar som kyrkor därför att den lokala församlingen inte haft råd att hålla dem. I Finland är det annorlunda.

– Så länge vi har 77 procent som hör till kyrkan och solidariskt bär upp kostnaderna är det möjligt. Men framtiden oroar, säger Öhman.

Prosteriet bestämmer

I dag har lokalförvaltningarna fortfarande en egen ekonomi, de får i stort sett bestämma över sin egen personal. I framtiden är det prosteriet som tar över ekonomin, bestämmer kyrkoskatteprocenten och förvaltar fastigheterna. Den stora förändringen gäller personalen.

– Den bärande tanken är flexibilitet, säger Lindgård.

Prosteriet bestämmer hur personalen fördelas: hur många som avdelas att jobba i de lokala församlingarna och på vilket sätt.

– För de sköta en enskild församling eller blir det cirkulation av uppgifterna.

Församlingarna kommer att likna dagens kapellförsamlingar. De finns kvar som verksamhetsenheter.

– För de församlingar som nu är självständiga blir förändringen störst. Makten övergår helt till prosteriet, säger Lindgård. Och prosteriet är i dag en skrivbordsprodukt.

Lindgård understryker att det han säger är en bedömning. Det står egentligen väldigt lite i den utredning som nu är för utlåtande i församlingarna.

Om allt går efter noter ska de nya förvaltningsenheterna köra igång redan runt 2015 och 2016. För Borgå stift innebär de diffusa planerna en enorm utmaning.

– Vad som nu behövs är gott ledarskap, säger Öhman, ombudsman för listan som ställde upp Björn Vikström som biskopskandidat vid senaste val.

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Exklusiva uterum och gårdsbyggnader tillverkas.

Priser från 3200€.

Kan transporteras över isen till sommarstället.
Besök vår hemsida för mer information.

Vi bygger även enligt kundens önskemål och ritningar.

STEFANS SPECIAL

Pihlvägen 53, 68800 Källby
050 594 7539
stefan.krook2@gmail.com

www.stefansspecial.fi

"Jag är tvungen att springa på WC hela tiden"

Det låter bekant. Vet du om att man brukar använda tranbär.

Jasså! Jag igen läste någonstans att mjölksyrebakterier skulle vara bra.

Prova Karpalact: tranbär och mjölksyrebakterier i samma kapsel!

Tranbärets proantocyanidiner håller urinvägarna rena och förhindrar bakterierna att fästa sej vid dem. Mjölksyrebakterierna både ökar slemhinnornas skydd och förhindrar bakteriernas tillväxt i urinvägarna och intimoområdet.

I naturkostaffärer och på apotek.

Apotekare Bertil Pomoell grundade Valioravinto år 1960 för att befrämja hälsa och välmående med naturliga ämnen. Valioravinto är fortsättningsvis ett familjeföretag som utvecklar, tillverkar och säljer naturprodukter av hög kvalitet.

1960
Valioravinto

www.valioravinto.fi

ENEBERGS
BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

ELLIPS

Böneord och lyckoklöver

Jag är den där som låter bli att köpa de snygga Ramones-t-shirtarna eftersom jag inte lyssnar på Ramones. Jag är den där som inte köpte ett What Would Jesus Do?-armband i sena tonåren för att designen avskräckte. Jag är den som värjer sig mot att ha klädmärkets logo synligt på kläderna eftersom jag inte får betalt för att vara deras reklampelare. Jag tycker inte om att min outfit grumlans av påståenden jag inte kan ställa mig bakom eller färg- och materialval som inte känns rätt.

Som den kräsna konsument jag är har jag alltså med rynkad panna granskat den nuvarande mångfalden av smycken där metallplattor med tättskriven text utgör ett dekorativt element. På en reaställning hos en av de stora klädkedjorna hänger en lång halskedja med just ett par sådana dinglande plattor. Medan jag dechiffrerar texten börjar den i sina brottstycken klinga märkligt bekant. Trots att jag ingalunda står i den kristna bokhandelns hörna för andligt inspirerade accessoarer har jag plötsligt fått ett halssmycke med texten till *Fader vår* i min hand, låt vara på ganska stympad engelska.

Att döma av reaprislappen var bönehalsband inte den bäst säljande trenden i höstmodet, inte ens fast bönen fått sällskap av andra symboler för lycka och beskydd: ett kors och en lyckoklöver.

I rena chocken över att möta en bön där jag minst väntade det köper jag halsbandet utan att hinna fundera färdigt över vad jag egentligen tycker om helhetsutseendet på halsbandet.

ERIKA RÖNNGÅRD

Ska man popularisera teologi?

RELIGIONSVETENSKAP. Den akademiska teologin var tidigare en del av det finska nationsbygget. I dag är forskningen bredare och den teologiska diskussionen har delvis flyttat ut på webben.

TEXT: MARINA WIIK ILLUSTRATION: MALIN AHO

– Idén är att presentera universitetsteologin begripligt men professionellt, säger **Pekka Rautio**.

Han sköter webbplatsen teologia.fi som en del av sitt jobb som informatör vid teologiska fakulteten vid Helsingfors universitet.

Sajten grundades 2007 och marknadsför sig med devisen "Toppforskning mellan himmel och jord". Innehållet består av artiklar, kolumner och intervjuer kring bestämda teman. Nya artiklar publiceras tre gånger per år. Besöksantalet är kring 40 000 per år.

– Huvudfrågorna bestäms av ett redaktionsråd och arbetet kring varje tema leds vanligen av en professor. Det är ganska lätt att värva skribenter, sajten upplevs som viktig påverkningsmöjlighet, säger Rautio.

Utmaningen är att locka nya läsare och få ut information om att tjänsten finns.

– Vi kan inte locka besökare med att litta ut södernresor, utan måste måna om intressant och kvalitativt innehåll, säger Rautio.

Svårt skriva för många

Professor Risto Saarinen har skrivit för teologia.fi och också rekommenderat webbplatsen för studerande.

– Läsåret 2008–2009 talade vi om olika bekännelseskrifter på en ekumenikkurs och då uppmuntrade jag studerandena att gå in och läsa artiklar om ämnet på teologia.fi. Det ökade synbart deras kunskap i ämnet.

Enligt Saarinen är det enklare att popularisera teologi än många andra akademiska ämnen.

– Liksom statskunskapen existerar teologin också på ett praktiskt plan i

PEKKA RAUTIO och Risto Saarinen tror inte att religionen spelat ut sin roll. FOTO: MARINA WIIK.

den vardagliga religionsutövningen och det finns en färdig grundförståelse för ämnet, säger Saarinen.

I vilken grad det är nödvändigt att popularisera teologisk forskning är en annan femma.

– För mig är det främst en fråga om hur mycket tid jag ska sätta på att forska och hur mycket på att redogöra för min forskning för icke-teologer.

Enligt Saarinen har webben och det ökade antalet branschtidningar lett till en segmentering av publiken.

– Tidigare läste alla samma tidningar och visste lika mycket. Nu måste man skriva för en mycket nischad publik. Det är lätt att hitta rätt anslag för 50 personer men inte för 50 000 då alla inte har samma baskunskap.

Pekka Rautio nickar.

"Teologistuderandena är i dag i allt högre grad intresserade av religiösa minoriteter och frågor kring konflikter och våld."

Risto Saarinen

– I nuläget har teologia.fi ett ganska statistiskt upplägg. En större interaktivitet kräver större resurser, inte minst om vi skulle erbjuda kommenteringsmöjlighet och bli tvungna att kontrollera kommentarerna.

Större tidningar ger gärna utrymme åt teologiska frågor när en saftig konflikt blåst upp.

– Jag försöker välja mina strider. Å andra sidan kan man inte sticka huvudet i sanden; när några naturvetare nyligen ansåg att teologin skulle bort från universiteten skrev jag och en kollega ett genmäle.

Moderna frågor, gamla källor

I början av 1900-talet var universitetens teologiska fakultet en del av det finska nationsbygget. Nationalitetskänslan och folkkyrkan stod i centrum.

– När jag studerade på 70-talet var alla professorerna krigsarrade män. De hade ganska dåliga språkkunskaper och värdesatte inte internationalism speciellt mycket, säger Risto Saarinen.

Från och med medlet av 80-talet har det globala tänkandet nått också teologerna i Finland.

– Teologistuderandena är i dag i allt högre grad intresserade av religiösa minoriteter och frågor kring konflikter och våld. De går till Bibeln och andra gamla källor för att få perspektiv, men frågeställningarna speglar det aktuella världsläget.

Risto Saarinen är gästprofessor vid det katolska universitetet i Leuven, Belgien. Där kommer majoriteten av teologistuderandena från utlandet.

– Vi har börjat aktivera oss för att rekrytera utländska studerande också till Helsingfors. I framtiden tror jag att en ansevärd del av studerande är icke-finländare; utbildningen i Finland är billig och högklassig. Det är ändå viktigt att internationaliseringen inte drabbar den inhemska terminologin.

Religionernas död har förutspåtts flitigt i minst ett halvsekel. Enligt Saarinen blir behovet av religiös kunskap tvärtom hela tiden större.

Hockey för nya församlingsbor

VÄLKOMNANDE. Mikaelsförsamlingen i Åbo bjöd alla nya församlingsmedlemmar på ishockeymatch förra fredagen.

Av de 2 000 inbjudna hörsammade 400 kallelsen.

– Om vi bjöd folk till kyrkan skulle inte speciellt många dyka upp. Det är enklare att komma på en hockeymatch. Församlingens anställda är på plats

och bjuder på kaffe och bekvämligheter om församlingens verksamhet en timme före matchen, säger kyrkoherde **Jouni Lehikoinen** till Kotimaa24.

Åbohallen ligger på församlingens uppsamlingsområde och intill finns stora förortsområden. Församlingen har bjudit till hockeymatch två gånger tidigare.

Bidrag för unga låtskrivare

STIPENDIER. Finska Missionssällskapet (FMS) Kasinen-Simojoki-fond beviljar i år bidrag till unga textförfattare och kompositörer.

Målet är att stärka allsångstraditionen på kristningens grund. I år delas totalt 2 500 euro ut. Stipendiet kan sökas av personer som är yngre än 30 år och summan kan delas på flera sökanden.

Fonden grundades år 2004 då musikerna **Pekka Simojoki** och textförfattaren **Anna-Mari Kasinen** firade 25 år av samarbete.

Ansökningarna ska skickas till FMS musiksekreterare **Päivi Mattila** före 30.3.2012. Mer info finns på www.mission.fi/apuraha

Mat och ekumenisk gemenskap

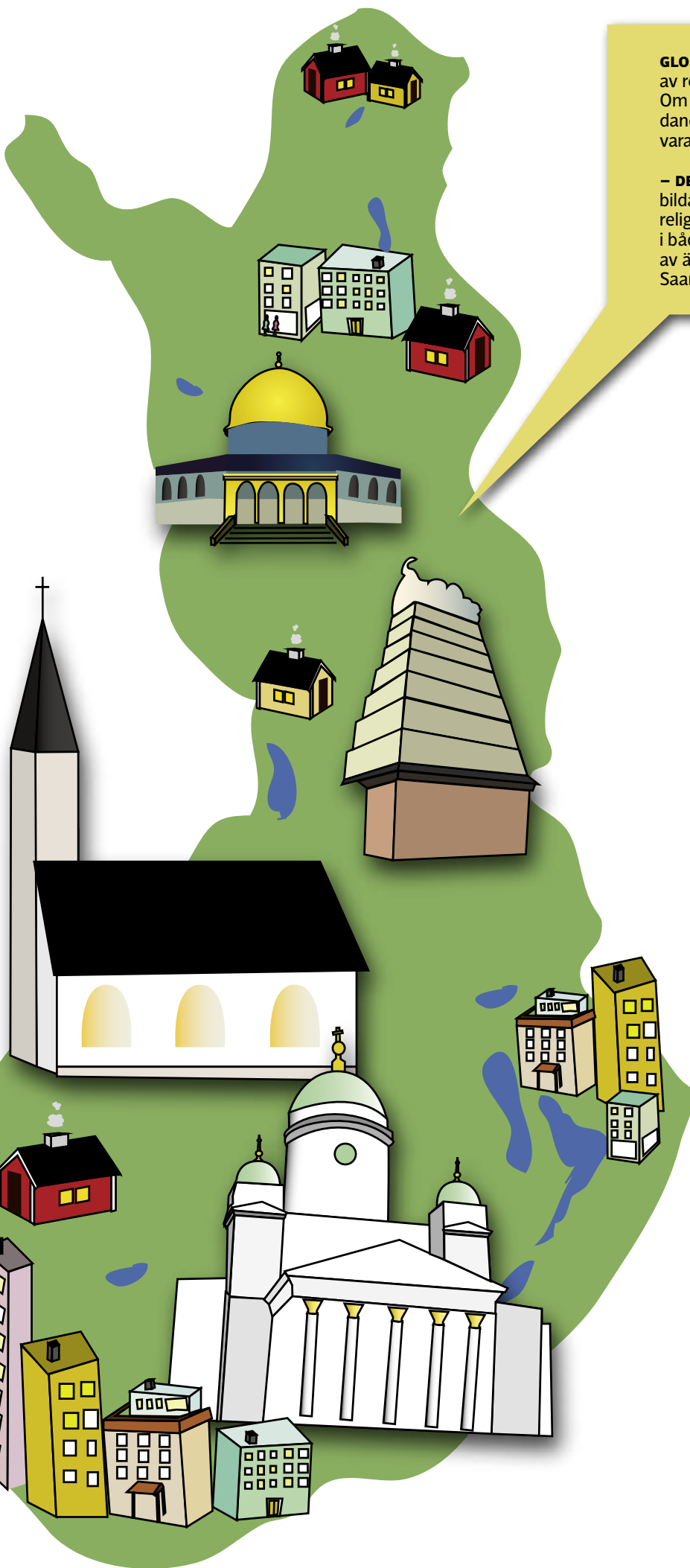
AFTER CHURCH. Under Ekumeniska böneveckan ordnade kyrkorna i svenska Linköping *After Church* på sex olika restauranger, skriver Dagen.

Initiativtagare var **Fredrik Rydell**, pastor i Missionskyrkan.

– Vi tryckte upp affischer med en skrattande Jesus och jag kontaktade sex restauranger som har sön-

dagsöppet. Alla ville vara med, säger Rydell till Dagen. Jippots motto var "Möte i glädje och gemenskap".

– Jag är helnöjd. Jag gick runt och tittade och det var bara någon restaurang som brustit i annonseringen som inte fick fullt. Så här ska det vara! Den kristna gemenskapen ska ge god efter smak, försätter Rydell.

GLOBALISERINGEN HAR ökat behovet av religiös kunskap också i Finland. Om några decennier kan en betydande del av teologistuderandena vara icke-finländare.

– **DE TEOLOGISKA** fakulteterna utbildar personer som är experter på religion och har en mångsidig insyn i både aktuella och tidlösa aspekter av ämnet, säger professor Risto Saarinen.

Pekka Rautio är av samma åsikt.

– Religion påverkar många andra livsområden. Religionskunskap är guld värd i till exempel sociala eller rättsliga tvister, speciellt om de involverar människor från starka religiösa traditioner. **Hur orkar man studera religiösa frågor år efter år?**

– Det är ett väldigt mångsidigt arbetsfält. För det första är teologi intellektuellt utmanande: man kan aldrig veta något med 100 procents säkerhet. Dessutom finns det en rituell och moralisk aspekt... Det är som med konst eller litteratur – det finns så många specialområden att man alltid hittar nya sektorer att utforska om man får tråkigt.

TEOLOGIA.FI

Innehåller teologiska artiklar och akademiska uppsatser. Nya artiklar kring specifika ämnen utkommer tre gånger per år.

Öppnades i januari 2007 och riktar sig främst till religionslärare, församlingsanställda, diakoner och teologistuderande och –forskare. Innehållet ska förstås också av personer utan stor teologisk erfarenhet.

Upprätthålls av de teologiska fakulteterna vid Åbo Akademi och Helsingfors Universitet samt teologiska enheten vid Östra Finlands universitet. **Har cirka** 40 000 besökare per år.

JEANETTE RIBACKA-BERG från Lappfjärd-Kristinestads församling, **Torolf Back** från Vänstugan Primula och **Lisbeth Saxberg-Blomkvist** från Kulturhuset Dux laddar upp inför veckoslutets filmfestival.

Tre dagar film och samtal i Kristinestad

FILM. Hämnd och sorg, hopp och lycka, ondska och godhet. Existentiella filmsamtal ska locka publik i Kristinestad.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

I år arrangeras den existentiella filmfestivalen EXIST för sjätte gången – men det är första gången festivalen gästtar Kristinestad. Tidigare har festivalen arrangerats i Vasa och Åbo.

– Vid höstens kyrktorg diskuterade jag film tillsammans med **Kalle Sällström** på Församlingsförbundet och så att vi har ett fint kulturhus i Kristinestad, berättar ungdomsarbetsledare **Jeanette Ribacka-Berg** om hur hon fick uppdraget att vara medarrangör för EXIST.

Vasa och Åbo är utpräglade studiestäder. När nu Kristinestad står värd för festivalen gällde det att hitta ett program som lämpar sig för alla, såväl ungdomar, vuxna som familjer.

Programmet är mångsidigt: I år bjuder EXIST på allt från Star Wars till **Ulrika Bengts** familjefilm *Iris*.

– Varje film avslutas med ett filmsamtal. Det finns också utrymme för mingel och

småprat, berättar Ribacka-Berg och lovar att man inte behöver se på film med tom mage. Det bjuds på både pizza och paj.

Det är många stora teman som ska betas av under ett veckoslut: hämnd, förlåtelse, samhällskritik, ondska och godhet och förtvivlan. Största delen av filmerna är nordiska. Lördagkvällens Star Wars-visning är ett samarbete med den lokala biografen.

– Jag är lite spänd över hur vi ska fylla kulturhuset hela veckoslutet. Men jag hoppas att det breda filmutbudet ska locka folk också från närliggande orter, säger Ribacka-Berg.

På fredag bjuder EXIST gymnasiet i Kristinestad på film och filmsamtal.

– Till den filmen är också andra som har möjlighet att se film dagtid välkomna med!

Filmfestivalen EXIST arrangeras på kulturhuset Dux i Kristinestad 10–12 februari. Gå in på webbsidan www.filmfestival.fi och kolla in veckoslutets filmer. På sajten finns också trailers till alla filmer som visas.

EXIST arrangeras av Församlingsförbundet rf. i samarbete med Kulturhuset Dux, Lappfjärd-Kristinestads församling, Vänstugan Primula, Svenska studiecentralen och Finlandssvenskt filmcentrum.

Tragikomiskt om döden

FILM

The Descendants

Regi: Alexander Payne.

Någon som kommer ihåg *Den nakne mannen*? Dokumentären där den finske mannen, gammal som ung, satt på bastulaven utan en tråd på kroppen.

Inte minst bildligt talat.

Själv får jag lite samma känsla när jag ser filmer av **Alexander Payne**. I *About Schmidt* (med **Jack Nicholson**) skildrade han en torftig pensionärstillvaro, helt utan vaselin på linsen. Och i *Sideways*, den mest underbara av manliga vänskaps-skildringar, var det likaså ont om rökråder.

I Oscarfavoriten *The De-*

scendants (ättlingarna) bjuder han in även resten av familjen – utan att tappa fokus. Se här en film om till synes vardagliga kriser, om ånger och försoning. Om ett personligt sorgearbete som känner inga som helst gränser.

George Clooney gör rollen som Matt King, inte den bästa av fäder eller äkta män. Ännu tydligare blir detta när hustrun är med om en svår båtolycka och hospitaliseras. Plötsligt är

det Matt, en framgångsrik advokat med Hawaii som bas, som ska ta hand om hushållet och avkomman.

Lillasyster **Scottie (Amara Miller)** är ingen match men det är hennes 18-åriga syster (**Shailene Woodley**), en bångstyrig en. Och inte blir det bättre när det framgår att frun i huset, fortsättningsvis i koma, varit otrogen.

Det är upptakten till en känslomässigt mätad odyssey där bitterhe-

ten och förödmjukelsen flyter upp till ytan, bara för att så småningom ersättas av sorg och mollackord – när det framgår att hustrun är verkligen illa därän.

Vid det här laget kommer tårarna, inget snack om saken, men inte så att Alexander Payne målar in sig i ett hörn. Filmen är varm och hjärtlig utan att för den skull vara utstuderat sentimentalt. Kvick och underfundig är den också, så i den grad att man inte alltid

vet om man ska skratta eller gråta.

Alltså gör man båda två, till ackompanjemang av en George Clooney som aldrig varit mera ödmjuk Till och med de grå tinningarnas charm gör sig gällande, som för att signalera att tiden inte väntar på en enda av oss.

Underförstått: har du nåt på hjärtat så säg det helst redan i dag. Imorrön kan det vara för sent.

KRISTER UGGELDAHL

FAMILJEN HEIKKILÄ är inne på sin andra period som FMS-utsända vid teologiska institutet i Keltto. Till familjen hör förutom Andrey och Christina Heikkilä barnen Timotheus, 6, Anastasia, 4 och Evelina, 1.

INGERMÄNSKA KYRKAN. Honungen som packas och distribueras av församlingen i Birsck finns redan i butikshyllorna i Ryssland.

Klirr i kassan med honung

TEXT OCH FOTO: MIRA STRANDBERG

För att råda bot på sin svaga ekonomi och ge lite mer klirr i kassan har ingermanländska kyrkans församling i Birsck börjat packa och distribuera honung. Honungen säljs redan på Stockmann och Prisma i Ryssland, och FMS-missionären **Andrey Heikkilä** är hoppfull.

– Om vi lyckas få produktionen i system kan det bli ett riktigt stort ekonomiskt stöd för oss. Det är också möjligt att affärerna börjar importera honungen till Finland via sina egna kanaler.

Unga missionärer

Heikkilä är numera administrativ chef

”Ryssland är mycket fattigare än någon talar om.”

Andrey Heikkilä

vid teologiska institutet i Keltto utanför S:t Petersburg. Han har bland annat hand om institutets satsning på trakten kring Birsck.

– Av våra projekt i området är honungsprojektet det största, men vi stöder också den lokala prästen i uppbyggnaden av församlingen, säger Heikkilä.

Som ett led i den processen ordnar Finska Missionssällskapet i sommar en slags missionärsutbildning för unga, som går ut på att en grupp unga vuxna från Finland åker till Birsck för att jobba för församlingen.

– Vi planerar att ordna pyssel- och musikläger för barn och sammankomster i de olika byarna, säger Heikkilä.

Bara en döpt

Själv samlade han på sig erfarenheter av sådant arbete då han i somras åkte till området med tio finska ungdomar.

– I tio dagar reste vi omkring i trakten, ordnade sammankomster och hade också ett musikläger för barn. 30 barn och 30 instrument var utgångsläget, säger han.

I byn Bekmurzinov ordnar församlingen numera sammankomster varje vecka, men i början var bara en av 300 invånare döpt.

– Det är fråga om bortglömda områden där människorna inte har något jobb. De lever på det de får av jorden och sina grisar och får. Det här är inte det Ryssland vi ser i S:t Petersburg och Moskva, det tar slut utanför städerna. Ryssland är mycket fattigare än någon talar om.

En ikon i bilen

Församlingen i Birsck består av en aktiv kärna på 70 personer i en liten stad på 35 000 invånare. Men församlingen växer hela tiden.

– Den ingermanländska kyrkan är en väckelsekyrka som är starkt missionsinriktad. De som besöker gudstjänsterna är djupt kristna, medan de ortodoxa är mera traditionskristna. Alla har en ikon i bilen och ett kors kring halsen, men tro, det är en helt annan sak, säger Heikkilä.

Bränner bröd

Just i Birsck verkar kyrkan i ett starkt muslimskt samhälle, där fyra nationaliteter samsas: marier, basjkirer, tatarer och ryssar. Förutom islam är naturalismen utbredd.

– Folk tillber blommor och säd och kan bränna bröd för att få en bättre skörd.

Hit koncentreras nu en stor del av resurserna för evangelisationsprojekt för onådade folk.

– 25–30 procent av allt som FMS ger till Ryssland går till arbetet i Ural, uppskattar Heikkilä.

Lockar unga

Arbetet görs inom den ingermanländska kyrkan som är en stor kyrka med 85 församlingar i hela Ryssland. Kyrkan är luthersk och fick en ny start efter kommunismens fall år 1989. Sedan dess har den vuxit med två till tre nya församlingar årligen.

Också vid teologiska institutet i Keltto, som utbildar kyrkans arbetare, syns utvecklingen.

– Nu är det flera unga än äldre som studerar till präster. Varje år studerar omkring 250 personer hos oss, och just nu har vi tjugo präststuderande, säger Heikkilä.

200 euro efter examen

I fjol fick institutet ett lyft genom att det kunde registrera sig som en högskola. Det innebär att studier vid institutet räknas som universitetsstudier och de som utexamineras får betyg och räknas som högutbildade. Men ekonomiskt är det ingen stor vinst att bli präst.

– Prästernas lön i Ryssland är kring 200 euro, samtidigt som det är dyrare att bo i S:t Petersburg än att bo i Finland. Det krävs verkligen ett kall för att leva på den lönen

DOMKAPITLET

Församlingspastorn i **Åbo svenska församling Mia Bäck** har beviljats tjänstledighet 20.2-11.3.2012 och 19.3-8.4.2012. Förordnandet för församlingspastorn i **Kronoby församling Albert Häggblom** har avbrutits på egen begäran från 1.4.2012 och han har berättigats att från samma datum verka som präst i Svenska Lutherska Evangelieförening i Finland som distriktspräst i Österbottens norra distrikt till vidare.

Kyrkoherden i **Purmo församling Jan-Erik Sandström** har beviljats begärt avsked från 1.1.2013. Tf kaplän i **Närpes församling Marcus Jakobsson** har beviljats tjänstledighet 26.5-8.7.2012. Prosten **Sirkka Liisa Enqvist** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i **Saltviks församling** 1.2-31.3.2012. Kaplän i **Västabolands svenska församling**, prosten **Olli Sepponen** har beviljats tjänstledighet 1.3-30.4.2012 och har förordnats att under samma tid sköta kyrkoher-

detjänsten i samma församling. Prosten **Henric Schmidt** har förordnats att sköta kaplänstjänsten i **Västabolands svenska församling** 1.3-30.4.2012. Kaplän i **Vasa svenska församling Siv Jern** har beviljats partiell tjänstledighet 1.2-31.12.2012. Kyrkoherden i **Kvevlax församling Anders Lundström** har beviljats tjänstledighet 10.2-31.7.2012 och har förordnats att under samma tid sköta 80 % av en församlingspastorstjänst i **Vasa svenska församling**.

Kaplän i **Kvevlax församling Henrik Östman** har förordnats att vid sidan av egen tjänst sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 24.3-8.4.2012. Pastor **Göran Särs** förordnas att sköta kyrkoherdetjänsten i **Kvevlax församling** 10.2-23.3 och 9.4-31.5.2012. Prosten **Leif Snellman** har förordnats att sköta kyrkoherdetjänsten i **Kvevlax församling** 1.6-31.7.2012.

Kaplän i **Kimitoöns församling Harry S. Backström** har uppförts på valförslag för besättande av kyrkoherdetjänsten i **Västabolands svenska församling**. Enda sökanden till kaplänstjänsten i **Vörå församling i Oravais kapellförsamling**, kaplän i samma församling **Ingemar Klemets** har förklarats behörig för tjänsten. Enda sökanden till kyrkoherdetjänsten i **Saltviks församling**, tf

kyrkoherden i **Brändö-Kumlinge församling Peter Blumenthal** har förklarats behörig för tjänsten. Församlingspastorn i **Borgå svenska domkyrkoförsamling Marina Smeds** har beviljats tjänstledighet 29.2-30.4.2012.

RETREATGÅRDEN SNOAN en oas för kropp och själ, bara 100 minuter från Helsingfors centrum

Retreat inför fastan

Må-on 20-22.2.2012
Tema: Den enkla glädjen
Retreatledare:
Prosten Elsa Tenhonen
Pris: 180 €
Anmälan till Lärkkulla så fort som möjligt

Retreat i Taizé-anda

Fre-sö 9-11.3.2012
Tema: Du ljus i mitt inre
Retreatledare: Kaplän Claus Terlinden och retreatvärd Åsa Westerlund
Pris: 180 €
Anmälan till Lärkkulla senast 17.2.2012

Frälsarkransretreat

Fre-sö 16-18.3.2012
Retreatledare:
Kyrkoherde Stefan Forsén
Pris: 180 €
Anmälan till Lärkkulla senast 24.2.2012

Påskretreat

To-sö 5-8.4.2012
Tema: Se, jag gör allting nytt
Retreatledare: Prosten Elsa Tenhonen och retreatvärd Åsa Westerlund
Pris: 250 €
Anmälan till Lärkkulla senast 14.3.2012

Vårretreat

Fre-sö 20-22.4.2012
Tema: Den gode herden
Retreatledare: Teolog och bibliotekarie Maria Repo
Pris: 180 €
Anmälan till Lärkkulla senast 30.3.2012

Anmälan till Lärkkulla
Tfn (019) 2757 200
info@larkkulla.net

www.larkkulla.net

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Önskas hyra 4-5 r+k i Nickby, Sibbo. Skötsam familj på 4, med fast jobb, inga husdjur. Tel. 041 548 7850

Pålitligt par med fast arbete inom kulturbranschen söker hyresbostad (tvåa/trea) för längre tid i centrala H.fors. Ring Annina Blom 050 3591391.

UTHYRES

Trevlig rymlig tvåa. 70 m², stort kök + bdr. Högbergsgatan. Hyra 1300 e/mån. 040-5196890

2 r o k nyrenoverad nära Mariehamns centrum, lugnt område, uthyres från mars till rökfri - och djurfri. Hyra 750 E + garantihyra, tel.0457 3420614.

Nyren. 1:a 29 m² i Mellungsbacka för sköts. person. 050-3269009

Möblerad tvåa (c. 45 m²) i Berghäll på linjerna uthyres för 12 mån (kanske längre) från 1 mars eller 1.april. 800 euro/mån + 2 x garanti. Tfn 050 537 1093

Drumsö nyrenoverad 2 r + k 44 m² åt ickeröckare. Garanti 2 mån. 050-3813810

Optisk specialaffär

BACKMANS OPTIK
Torggatan 9 Tel. 018-19 226
Mariehamn

Res med släktbussen!

Karleby - Örebro/Avesta

	AVGÅNGAR FRÅN FINLAND	AVGÅNGAR FRÅN SVERIGE
Januari	5	7
Februari	17, 24, 29 *	19, 26
Mars	30	5 *
April	5, 13, 27	1, 9, 15, 30
Maj	4, 11, 17	6, 13, 20
Juni	1, 8, 15, 19, 26, 29	3, 10, 17, 20, 27
Juli	3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31	1, 4, 8, 11, 15, 18, 22, 25, 29
Augusti	3, 7, 10, 17, 31	1, 5, 8, 12, 19
September	7, 14, 21	2, 9, 16, 23
Oktober	19, 26	21, 28
November	1, 9, 30	4, 11
December	6, 21, 27, 30	2, 9, 22, 28
Januari '13	4	1, 6

*OBS! 29.2 åker släktbussen ända till Mora
*OBS! 5.3 åker släktbussen ända från Mora

Röda avgångar till/från Avesta

Bagage: 2 väskor/person avgiftsfritt

INGVES 1952-2012

INGVES NÄRPES
Tel. 020 7434530
ingves.narpes@ingvesresor.fi

INGVES VASA
Tel. 020 7434520
ingves.vasa@ingvesresor.fi

Vårdjobb på Åland i sommar!

Vi söker bl.a. sjukskötare, barnmorskor, hälsovårdare, laboratorieskötare och röntgenskötare till sommaren.

Kontakta oss för närmare information om lön (grundlön + erfarenhetstillägg + Ålandstillägg) och anställningsvillkor

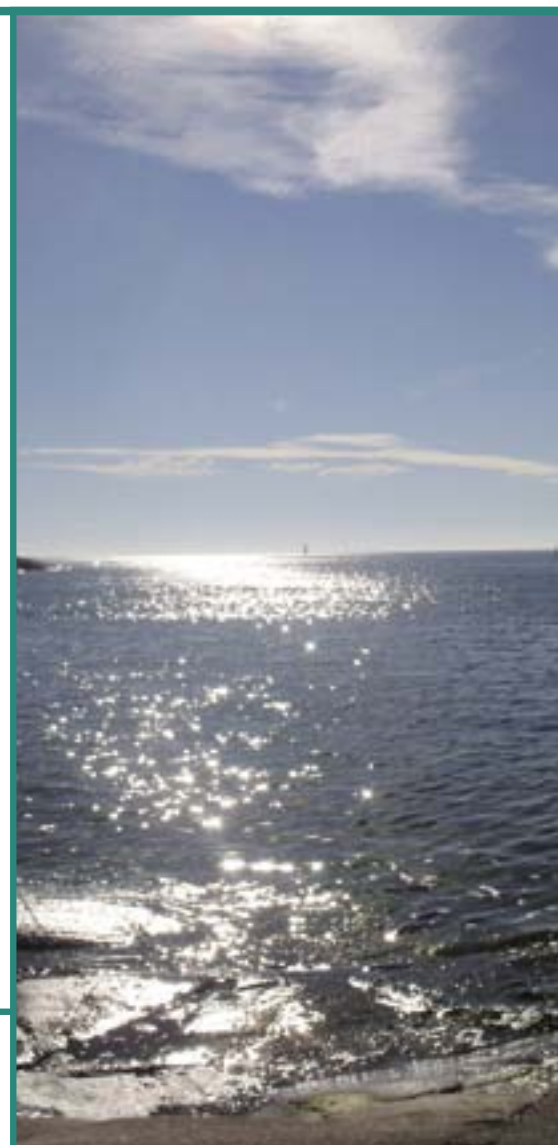
Gör en intresseanmälan på www.ahs.ax

Vi bistår med bostad!

Kontakta bengt.michelsson@ahs.ax
018-5355 (vxl)
0457-548 3268

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

"Ett måste på resan!"

Luonturi BIOTEKKI hyvinvointisi tveksi PROBIOOTTIplus

Vart du än reser, i hem- eller utlandet, packa alltid med Bioteekkis PROBIOOTTIplus- mjölk-syre bakterie kapslar och Solkaplar.

Bioteekkis Solkapslars värdande palmextrakt gör dig snabbare brun, förhindrar bränd hud och motverkar rynkor.

Bioteekkis PROBIOOTTIplus mjölk-syre bakterie kapslar normaliserar effektivt tarmfloran om plötsliga dietförändringar eller främmande förhållanden rubbar balansen.

För vacker solbränna! AURINKO KAPSELI 50 kappula

Naturlig motståndskraft! PROBIOOTTIplus

Säljes i naturkost affärer, på hälsaavdelningar och apotek

BIOTEKKI OY
Tel. (02) 434 7000 • www.bioteekki.fi

Lille Knut fick i söndagsskolan höra berättelsen om hur Jesus utspisade fem tusen människor med fem bröd och tre fiskar. – Jag förstår precis, sa lille Knut, det var förstas surströmming!

STÄNDIG ORDJAKT. Kesia Edströms jobb som översättare i kyrkans centralförvaltning handlar om att söka rätt ord från finska till svenska..

Kesia, med doft av kanel

Kesia Edström jobbar dagligen med orden. Ibland rymmer de, ibland går allt rätt av sig självt. Som i livet.

TEXT: MAY WIKSTRÖM
FOTO: JOHAN SANDBERG

Du översätter från finska till svenska. Varför ett sådant yrkesval?

– Jag tog min filosofie magistersexamen i Vasa i med tyska som huvudämne. Snart märkte jag att det här med svenska och nordiska språk ändå var mitt största intresse. Nu arbetar jag som svensk translator på Kyrkostyrelsen i Helsingfors.

Mitt arbete ger mig en ganska bra överblick över vad som händer på Kyrkostyrelsen eftersom jag får texter från alla håll över avdelningsgränserna. Ibland kommer folk och frågar mig, och då kan det hända att jag råkar veta det de behöver veta vare sig det gäller ungdomsarbetet eller begravningsväsendet om de texterna har gått via mig.

Varför fascinerar just språk?

– Det att språket gör att vi kan byta tankar med varandra, tankar som vi ibland förstår och andra gånger missförstår. Det är också intressant hur vi kan leka med ord.

Vilket är ditt favoritspråk?

– Jag är väldigt fascinerad av finskan därför att man kan göra vad som helst med den. Det finns så många möjligheter att bilda nya ord. Jag håller med de svenska språkvårdarna när de påpekar att svenskan visst inte är fattig, det gäller bara att ta sig tid att söka det rätta sättet att säga saken på vårt språk.

Däremot är det oerhört frustrerande med alla språk när man saknar en viss struktur för att uttrycka något som det saknas motsvarande strukturer för i det andra språket. Och visst blir våra uttrycksätt

"Egentligen är det en lyx att få börja en relation när man har funnit en realistisk bild av vad en sådan kan vara."

Kesia Edström

mer begränsade när vi lever i en finskspråkig miljö. Man märker det tydligt när vi till exempel tar in svenska talare som gäster här hos oss. De har ett flyt och ett ordförråd som vi ofta saknar.

Om du får välja ett ord i svenskan som vi inte klarar oss utan, svenskans "oersättligaste ord", vilket ord skulle det då vara?

– Ja-a... vi har ibland diskuterat att ordet "lagom" är svårt att ersätta på andra språk, åtminstone direkt. Men om just det är det ord som jag inte vill vara utan i svenskan vet jag faktiskt inte!

Oftare tycker jag att det finns dialektala ord och uttryck som känns oumbärliga, sådant som att "ha leidon" (ung. att vara fullständigt uttråkad och dessutom urlless på att känna det just så). Självt har jag ingen riktigt egen dialekt men jag känner alla de finlandssvenska, särskilt de österbottniska.

Finns det ett eget kyrkligt språk som också syns i ditt arbete?

– Väldigt många av mina textjobb handlar om saker som inte har ett specifikt kyrkligt språk, särskilt juridiska och administrativa ärenden. Men när det börjar gå in på frågor som har ett mer andligt innehåll finns det faktiskt en

egen slang i kyrkan – en slags kyrkiska – som också syns i mina texter. Det kan handla om enkla ordval och små nyanser där jag automatiskt korrigerar texter som kommer in från översättningsbyråer utifrån. För mig är det en styrka att jag har vuxit upp med det språkbruket och har det naturligt med mig också i min professionella uppgift.

Hur kommer det sig att du själv har en tro?

– Den har jag med mig från mitt föräldrahem som präglades av väckelsekristendom. Min pappa var lekmanpredikant. Mitt hem var laestadianskt, men i och med att vi bodde i Vasa var inte det sociala sammanhanget lika starkt och därför gick jag senare fritt över gränserna till den evangeliska rörelsen, oarsrörelsen och senare till en ännu bredare ekumenisk krets. Tron är ju något som hela tiden lever och formas av impulser från olika håll.

För fyra år sedan gifte du dig med en baptistpastor. Hur har det gått att anpassa sig till ett förhållande i mogen ålder?

– Jag hade aldrig tänkt bli prästfru. Men min bakgrund och min fars uppdrag som predikant ger oss en gemensam förståelse som är till stor

hjälp. Vår barndom har sett ganska lika ut.

Egentligen är det en lyx att få börja en relation när man har funnit en realistisk bild av vad en sådan faktiskt kan vara. Jag väljer en människa sådan som han är, med hela paketet. Som yngre tror jag att jag hade tänkt att jag skulle kunna förändra en annan. Men det är trots allt lättare för mig att påverka min egen tanke än att försöka förändra den andras beteende, om det nu råkar vara så att jag inte gillar det.

Du lever ett nyfamiljeliv. Vad tycker du om ordet "plastmamma"?

– Det är förfärligt! Bonusmamma och bonusbarn likaså, som om tanken var "mycket bensin, mycket bonus – lite bensin, lite bonus". En mammarelation kan aldrig ersättas. Men det kan finnas plats för extra vuxna i ett barns liv.

Hur ser du på ditt liv just nu?

– Det är ett gott liv. Jag är tacksam för väldigt mycket och det är både för att jag medvetet väljer att se det goda och för att jag har en bra situation.

Vad gör du på fritiden?

– Eftersom översättningsjobbet handlar om ett evigt sit-

tande framför datorskärmen försöker jag undvika att göra det när jag är ledig. I stället motionerar jag och går på gym. Och så tycker jag om att skämma bort folk i min närhet med god mat och fina dukningar.

Ditt ovanliga förnamn, varifrån kommer det?

– Det betyder väldigt mycket för mig. För mig var det inget problem att byta efternamn när jag gifte mig, därför att jag så starkt definierar mig i mitt speciella förnamn. Namnet är en gåva av min far, som dog när jag var elva. Han hade hittat det i Jobs bok, där den ena av Jobs döttrar hette Kesia. Min fars första hustru dog när hon var 39 och lämnade honom ensam med sex barn. Jag är född i det andra äktenskapet, på min fars födelsedag. Han tyckte att namnet passade därför att han kunde känna igen något av Jobs lidande men att han upplevt ännu mera av Jobs välsignelse.

I den nya bibelöversättningen har namnen på Jobsdöttrarna försvunnit och Kesia ersatts med kanelblomma. Det betyder också "väldoft" ... och det är något jag vill försöka leva upp till.